

ΑΡΧΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Δ. Βασιλείου
Καθηγητής Εθνικού
& Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ν. Ηρειώτης
Καθηγητής Εθνικού
& Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Δ. Μπάλιος
Επίκουρος Καθηγητής
Εθνικού & Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Κεφάλαιο 19^ο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ - ΑΝΑΛΥΣΗ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

Σκοπός κεφαλαίου

Να παρουσιαστεί η **έννοια του κεφαλαίου κίνησης** και του καθαρού κεφαλαίου κίνησης

Να αναλυθούν οι **προσδιοριστικοί παράγοντες** του κεφαλαίου κίνησης

Να περιγραφεί η **σημαντικότητα της επάρκειας** και της **ανεπάρκειας** σε κεφάλαιο κίνησης

Να παρουσιαστούν οι **αριθμοδείκτες ρευστότητας** καθώς και σχετικές εφαρμογές τους

Προσδοκώμενα αποτελέσματα

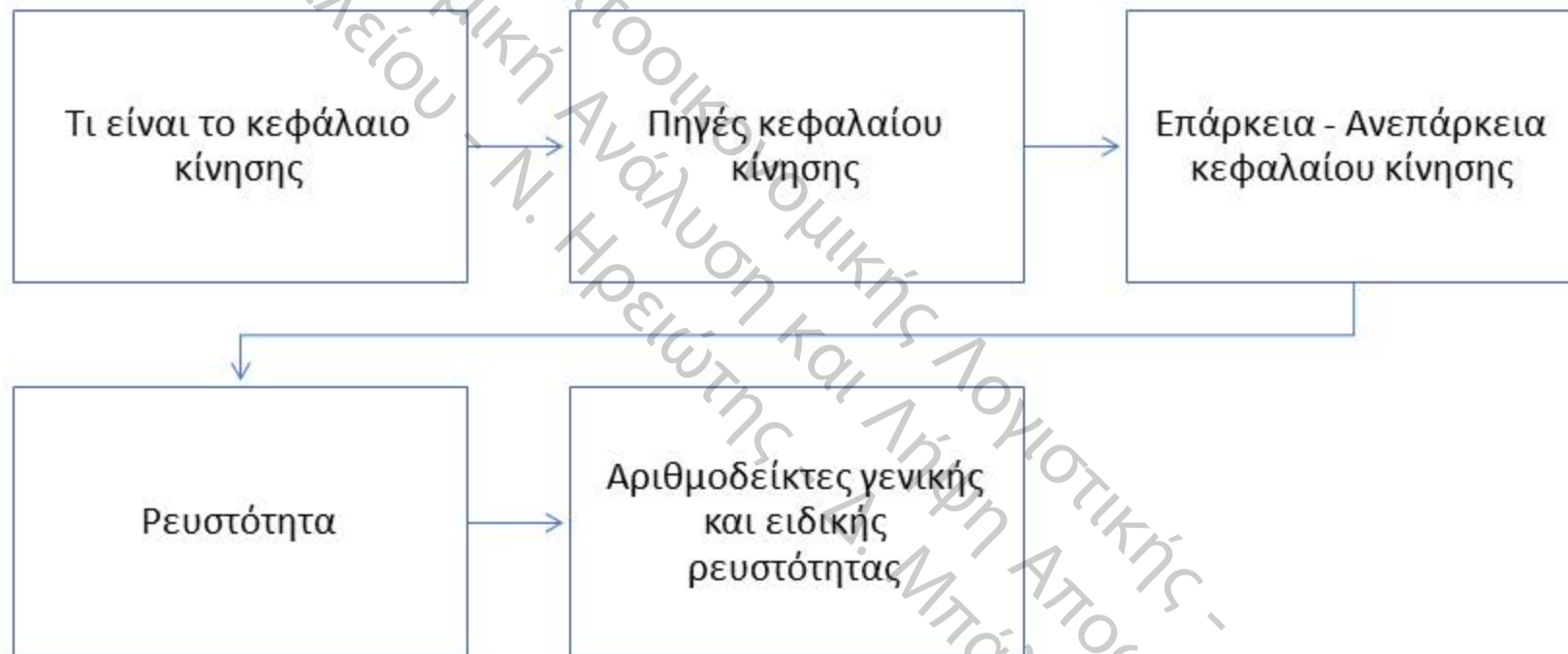
Με τη μελέτη του συγκεκριμένου κεφαλαίου προσδοκούμε ότι οι αναγνώστες

θα κατανοήσουν τις διαφορές κεφαλαίου κίνησης και καθαρού κεφαλαίου κίνησης,

θα εμβαθύνουν στους προσδιοριστικούς παράγοντες του κεφαλαίου κίνησης και

θα είναι σε θέση να αξιοποιήσουν αριθμοδείκτες ρευστότητας για την εξαγωγή συμπερασμάτων ως προς την ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της.

Τι θα δούμε σε αυτό το κεφάλαιο

Κεφάλαιο κίνησης

$$\text{Κεφάλαιο κίνησης} = \text{Αποθέματα} + \text{Απαιτήσεις} + \text{Διαθέσιμα}$$

$$\text{Καθαρό κεφάλαιο κίνησης} = \text{Αποθέματα} + \text{Απαιτήσεις} + \text{Διαθέσιμα} \\ - \text{Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις}$$

Το **καθαρό κεφάλαιο κίνησης** είναι ένας δείκτης της οικονομικής κατάστασης της οικονομικής μονάδας, αφού αποκαλύπτει το **περιθώριο προστασίας** το οποίο απολαμβάνουν οι βραχυχρόνιοι πιστωτές της καθώς επίσης και την ομαλή ή μη ομαλή λειτουργία της τελευταίας, τόσο στο παρόν όσο και στο μέλλον.

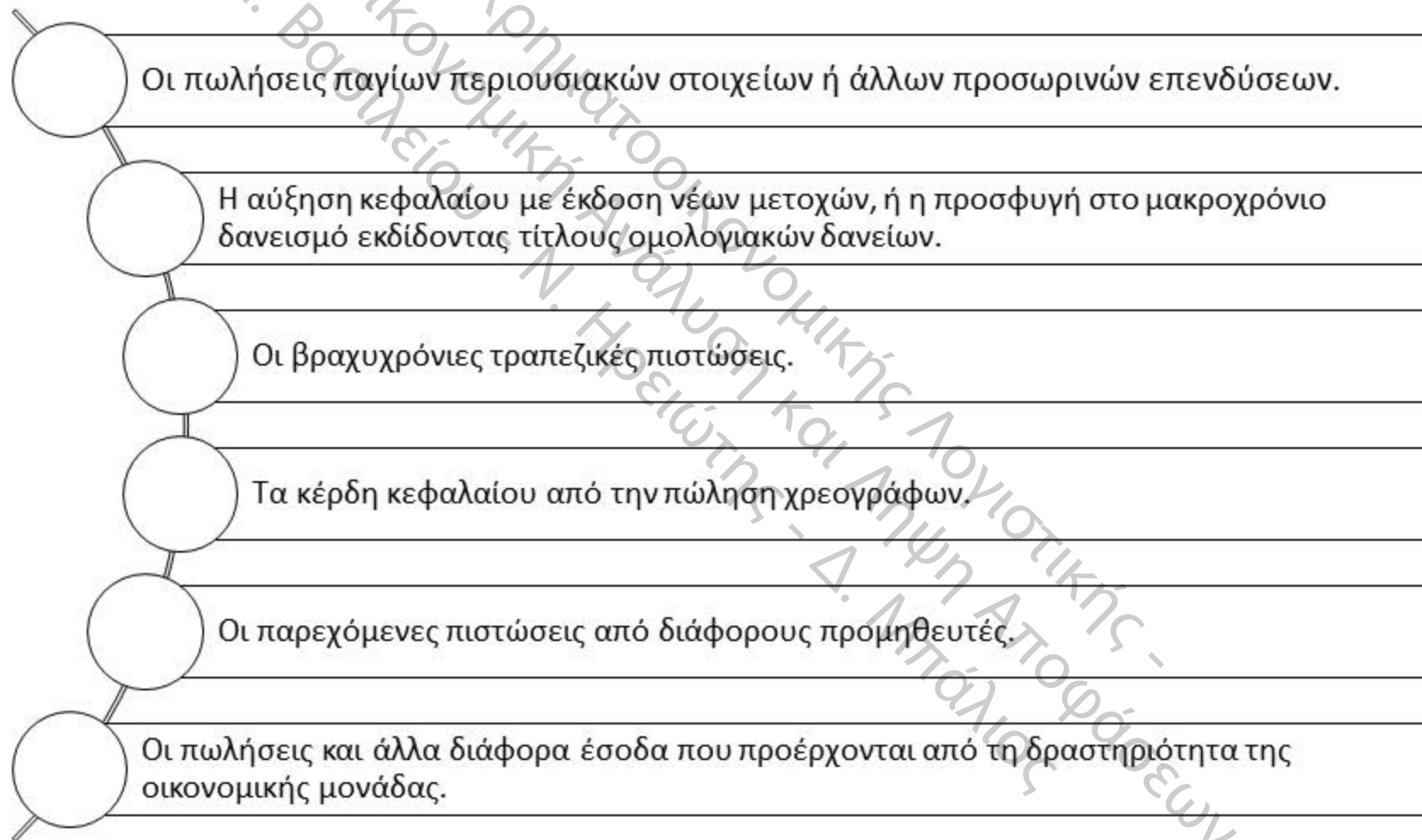
Χαρακτηριστικά κεφαλαίου κίνησης

Το κεφάλαιο κίνησης συνδέεται με το κυκλοφορούν ενεργητικό και τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Η κακή διαχείριση ή η ανεπάρκεια κεφαλαίου κίνησης είναι από τις σημαντικότερες αιτίες που μία οικονομική μονάδα μπορεί να οδηγηθεί σε πτώχευση.

Το κεφάλαιο κίνησης διαχωρίζεται σε δύο τμήματα: σε μόνιμο κεφάλαιο και σε μεταβλητό (ή αλλιώς προσωρινό) κεφάλαιο κίνησης

Βασικότερες πηγές κεφαλαίου κίνησης

Κυριότεροι προσδιοριστικοί παράγοντες του κεφαλαίου κίνησης

Η φύση και το είδος των εργασιών της οικονομικής μονάδας

Η επέκταση του κύκλου εργασιών

Η παραγωγική διαδικασία

Η ταχύτητα κυκλοφορίας των αποθεμάτων

Η ταχύτητα είσπραξης των απαιτήσεων

Οι συνθήκες ανταγωνισμού

Ο βαθμός εποχικότητας

Ο επιχειρηματικός κύκλος

Ο βαθμός κινδύνου της αξίας των κυκλοφοριακών στοιχείων

Ο πληθωρισμός

Η μερισματική πολιτική

Επάρκεια - Ανεπάρκεια κεφαλαίου κίνησης

Είναι πολύ σημαντικό το μέγεθος του κεφαλαίου κίνησης που διαθέτει μία οικονομική μονάδα να είναι **επαρκές**, έτσι ώστε να μπορεί να **πραγματοποιήσει τις εργασίες της με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο** και επιπλέον να αντιμετωπίζει δύσκολες καταστάσεις χωρίς να κινδυνεύει να οδηγηθεί σε οικονομική καταστροφή.

Η **ανεπάρκεια** κεφαλαίου κίνησης για μία οικονομική μονάδα μπορεί να την οδηγήσει σε **αδυναμία από μέρους της να ανταποκριθεί στις τρέχουσες υποχρεώσεις της**, πράγμα που όπως είναι ευνόητο δημιουργεί δυσμενείς συνθήκες για τη λειτουργία της.

Ρευστότητα

Ως ρευστότητα (Liquidity) εννοούμε την **ικανότητα της επιχείρησης να αντιμετωπίζει τις βραχυπρόθεσμες-τρέχουσες υποχρεώσεις**, δηλαδή να διαθέτει ανά πάσα στιγμή τα αναγκαία ποσά για εξόφληση των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων της.

Οι σημαντικότεροι αριθμοδείκτες ρευστότητας είναι οι εξής:

Αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας

Αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας

Αριθμοδείκτης αμυντικού χρονικού διαστήματος

Αριθμοδείκτης ταμειακής ρευστότητας

Οι συγκεκριμένοι αριθμοδείκτες σχετίζονται με το μέγεθος και τις σχέσεις των βραχυχρόνιων υποχρεώσεων και τα κυκλοφοριακά στοιχεία μίας οικονομικής μονάδας.

Αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας

Ο **αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας** (Current ratio) δείχνει το μέτρο ρευστότητας μίας οικονομικής μονάδας καθώς επίσης και το περιθώριο ασφάλειας που διατηρεί η διοίκησή της, προκειμένου να μπορεί να αντιμετωπίσει μία τυχόν ανεπιθύμητη εξέλιξη στη ροή κεφαλαίων κίνησης

Ο αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας αποτελεί ένδειξη α) του **βαθμού ασφαλείας** που απολαμβάνουν οι πιστωτές της οικονομικής μονάδας ως προς τις βραχυχρόνιες πιστώσεις που χορηγούν και β) **αντανακλά** την τρέχουσα **ικανότητα** της επιχείρησης να ανταποκρίνεται στην πληρωμή των καθημερινών απαιτητών υποχρεώσεών της.

Αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας
(Current ratio)

$$= \frac{\text{Κυκλοφορούν ενεργητικό} \quad (\text{Διαθέσιμα} + \text{Απαιτήσεις} + \text{Αποθέματα})}{\text{Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις}}$$

Αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας

Ο αριθμοδείκτης άμεσης ρευστότητας ή αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας (acid-test or quick ratio) μας δείχνει πόσες φορές τα ταχέως ρευστοποιήσιμα στοιχεία της οικονομικής μονάδας (μετρητά στο ταμείο, τραπεζικές καταθέσεις, χρεόγραφα, απαιτήσεις) καλύπτουν τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της

Ένας αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας γύρω στη μονάδα θεωρείται ικανοποιητικός για μία εμπορική επιχείρηση, εφόσον στις απαιτήσεις της οικονομικής μονάδας δεν συμπεριλαμβάνονται επισφαλείς ή ανεπίδεκτες εισπράξεως απαιτήσεις και επιπλέον η περίοδος εισπράξεως των απαιτήσεων της οικονομικής μονάδας και εξοφλήσεως των υποχρεώσεών της είναι περίπου ίσες

$$\begin{array}{l} \text{Αριθμοδείκτης ειδικής (άμεσης) ρευστότητας} \\ \text{(Acid-test ratio or Quick ratio)} \end{array} = \frac{\text{Απαιτήσεις + Διαθέσιμα}}{\text{Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις}}$$

Στον υπολογισμό του συγκεκριμένου αριθμοδείκτη δεν περιλαμβάνονται:

- Τα αποθέματα που δεν αποτελούν στοιχείο που σκοπεύει να πουλήσει η επιχείρηση (π.χ. αποθέματα πρώτων υλών και βοηθητικών υλών, υλικά συσκευασίας).
- Απαιτήσεις και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις που δεν αφορούν άμεσα χρηματικές μονάδες (π.χ. Προκαταβολές σε προμηθευτές, Προκαταβολές πελατών)

Παράδειγμα: Υπολογισμός αριθμοδεικτών

Ισολογισμός εταιρίας «ΔΕΛΤΑ» 31/12/20X7

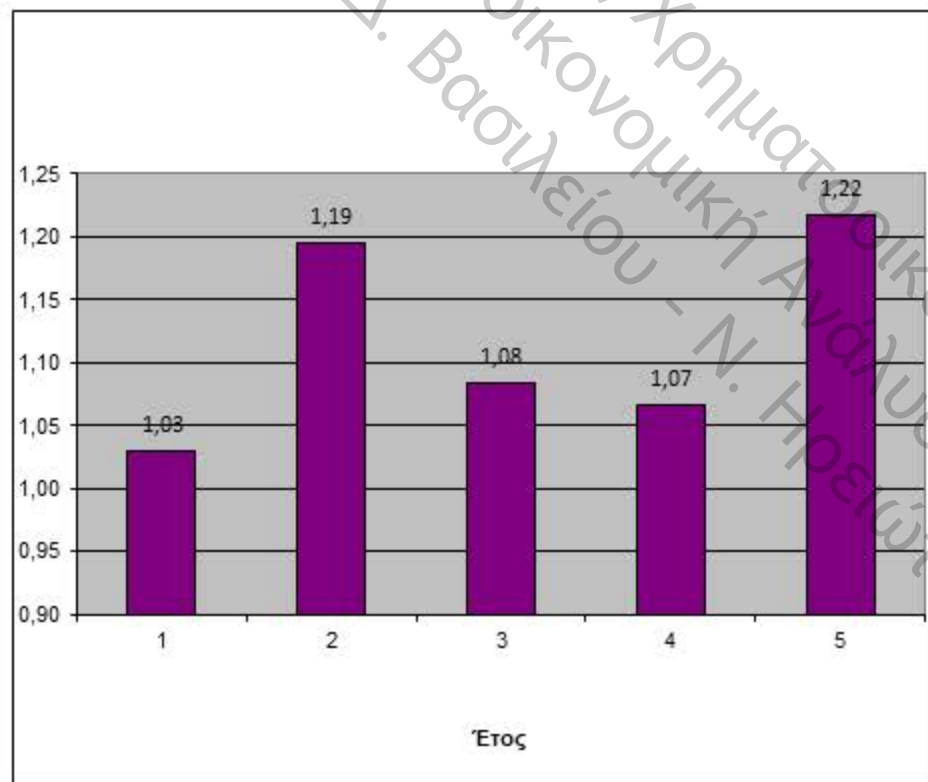
Ενεργητικό		Παθητικό	
Μη κυκλοφορούν ενεργητικό		Καθαρή Θέση	
Ενσώματα πάγια		Ίδια κεφάλαια	
Κτήριο	60.000	Κεφάλαιο	130.000
Μηχανήματα	30.000	Αποδεματικό	150
Αποσβεσθείσα αξία κτηρίου	-3.000		
Αποσβεσθείσα αξία μηχανημάτων	-1.500		
Σύνολο μη κυκλοφορούντος ενεργητικού	85.500	Σύνολο καθαρής θέσης	130.150
Κυκλοφορούν ενεργητικό		Υποχρεώσεις	
Αποδέματα		Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	
Εμπορεύματα	20.000		
Απαιτήσεις		Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	
Πελάτες	10.000	Βραχυπρόθεσμο δάνειο	5.000
Γραμμάτια εισπρακτέα	5.000	Προμηθευτές	15.000
Διαθέσιμα		Γραμμάτια πληρωτέα	20.000
Ταμείο	46.500	Κρατήσεις και εισφορές πληρωτέες	1.850
Καταθέσεις όψεως	5.000	Σύνολο υποχρεώσεων	41.850
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού	86.500		
Σύνολο ενεργητικού	172.000	Σύνολο παθητικού	172.000

Παράδειγμα: Ανάλυση ρευστότητας

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΩΝ

Αριθμοδείκτες	ΕΤΟΣ				
	1	2	3	4	5
Γενικής ρευστότητας	1.03	1.19	1.08	1.07	1.22
Ειδικής ρευστότητας	0.59	0.73	0.70	0.72	0.92

Αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας

Όπως φαίνεται και από το διάγραμμα ο εν λόγω αριθμοδείκτης κυμαίνεται σε επίπεδα κατώτερα των 2 μονάδων, με μεγαλύτερη τιμή το 5ο έτος (1,22) και ελάχιστη το 1^ο έτος (1,03). Η συνολική κίνηση του αριθμοδείκτη φανερώνει μία σχετική αδυναμία της επιχείρησης να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της από τα συνολικά περιουσιακά της στοιχεία, φαινόμενο το οποίο, εάν δεν αντιμετωπιστεί μελλοντικά, ενδεχομένως να υπάρξει κίνδυνος για την επιχείρηση προερχόμενος από την αδυναμία της διοίκησης να ανταπεξέλθει σε μία πιθανή μελλοντική μείωση των κεφαλαίων κίνησής της. Για την διεξαγωγή πιο έγκυρων συμπερασμάτων σκόπιμος κρίνεται ο υπολογισμός του αριθμοδείκτη ειδικής ρευστότητας λόγω του ότι δεν περιλαμβάνονται σε αυτόν τα αποθέματα, τα οποία θεωρούνται ως λιγότερο άμεσα ρευστοποιήσιμα στοιχεία.

Αριθμοδείκτης ειδικής ρευστότητας

Όπως φαίνεται και από τον αριθμοδείκτη ειδικής ρευστότητας, του οποίου οι τιμές κυμαίνονται κάτω από την μονάδα, η ρευστότητα της επιχείρησης βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα γεγονός που εκθέτει την επιχείρηση σε πιθανό κίνδυνο, καθώς τα άμεσα ρευστοποιήσιμα στοιχεία της δεν καταφέρνουν να καλύψουν τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Εντούτοις, λαμβάνοντας υπ' όψη και τον αριθμοδείκτη γενικής ρευστότητας, ο οποίος παρουσίασε και αυτός χαμηλές τιμές κατά την πενταετία, βλέπουμε ότι οι δύο αυτοί αριθμοδείκτες λαμβάνουν τη μεγαλύτερη τιμή τους στο τέλος της πενταετίας.

